

■ Izvedbeni model delovanja komunikacijskih kanalov pri praktičnem izobraževanju na višješolskem študiju ob zagotavljanju družbene razdalje

Branka Balantič¹, Zvone Balantič²

¹ ŠC Kranj, Višja strokovna šola, Kidričeva 55, Kranj

² Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Kidričeva 55a, Kranj branka.balantic@sckr.si, zvone.balantic@um.si

Izveček

Na prehodu iz leta 2019 na 2020 se je začela tedaj še nepredstavljiva odisejada človeštva v boju s pandemijo, povzročeno z virusom COVID-19. Družbene vrednote so se v hipu spremenile, socialni odnosi pa so se sesuli. Ker se tudi izobraževalni sistem močno prepleta z drugimi sistemi, so spremembe vplivale tudi nanj.

Izpostaviti moramo tudi konkretne težave pri vzpostavitvi in tekoči izvedbi obveznega praktičnega izobraževanja (PRI) na višjih strokovnih šolah (VSŠ). VSŠ programi se v Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK) nahajajo na ravni 6/1, kjer so ovrednoteni s 120 kreditnimi točkami (KT) in trajajo 2 leti. Ključni del doseganja ustreznih strokovno-teoretičnih kompetenc je zelo pomemben del študijskega procesa, ki vključuje PRI v podjetju in zajema 800 ur oziroma traja 20 tednov.

Pri izvedbi PRI, zelo pomembno vlogo odigrata tudi mentorji iz posameznih podjetij, s katerimi je v sistemu izobraževanja na VSŠ potrebno soodvisno sodelovanje. Vzpostavili smo nov model delovanja komunikacijskih kanalov, kamor smo vključili virtualne obiske organizacij, kjer smo izvedli pogovore z mentorji v podjetjih in s študenti na dejanskih delovnih mestih.

Ključne besede: COVID-19, mentor, praktično izobraževanje, študent, višja strokovna šola.

The implementation model of communication channels in practical education at higher vocational institutions while ensuring social distancing

Abstract

During the transition from 2019 to 2020, the incredible odyssey of humanity in the fight against the pandemic caused by the COVID-19 virus began. Social values changed in an instant, and social relations collapsed. As the education system is strongly intertwined with other systems, it was also impacted by such changes.

As part of the changes, we must also point out the concrete problems in establishing and the ongoing implementation of compulsory practical education/on-the-job training (PE/OJT – PRI) in higher vocational schools (HVS - VSŠ). HVS programs in the Slovenian Qualifications Framework (SQF – SOK) are positioned at the 6/1 level; they are evaluated with 120 credit points (ECTS – KT) and last two years. The crucial part of achieving the appropriate professional and theoretical competencies is an essential part of the study process, which includes PRI in the company and covers 800 hours or a duration of 20 weeks.

Mentors from individual companies, with whom interdependent cooperation is required in the education system at HVS, also play an essential role in implementing the OJT. We established a new model of communication channels, which include virtual visits to organizations where we conducted interviews with mentors in companies and with students in actual workplaces.

Keywords: COVID-19, mentor, practical education, student, higher vocational school

1 UVOD

Vsi se dobro spomnimo trpkega datumskega prehod iz leta 2019 v leto 2020. Iz daljnega vzhoda se je k

nam prikradel virus SARS-CoV-2, ki je povzročil bolezen COVID-19. Prva naša reakcija je šla v smer t.i. varne razdalje med ljudmi in t.i. higijene kašlja. Zapr-

le so se šole, knjižnice, gledališča, stadioni, občinske meje so postale neprehodne, polnile so se bolnišnice ... Prihajalo je temačno obdobje apokalipse. Prvi val je popustil, prišel je drugi, tretji, četrti, prihajajo naslednji ...

Družbene vrednote so se v hipu spremenile, socialni odnosi pa so se začeli sesuvati. Družba se je morala nenadoma prilagoditi, saj je bilo v teh razmerah potrebno poiskati nove poti in rešitve. Oblikovana je bila popolnoma drugačna osnova za delovanje družbenih sistemov. Ker se tudi izobraževalni sistem močno prepleta z drugimi sistemi, so spremembe vplivale tudi nanj.

V prispevku se osredotočamo le na del tega sistema, na področje dela na višjih strokovnih šolah (VSŠ), ki je osredotočeno na usposabljanje visoko usposobljenih, aplikativno usmerjenih strokovnjakov, ki se zaposlujejo na vodilnih mestih proizvodnih ali storitvenih oddelkov v podjetjih. Osnovno vodilo v VSŠ je stalno izboljševanje kakovostnega izobraževanja s praktičnim izobraževanjem in z inovativnimi izobraževalnimi metodami. Sinteza vsega naštetega spodbuja razvoj individualnih praktičnih sposobnosti in zagotavlja njihov individualni razvoj. Izvedba je bila do sedaj utečena, jasna in je potekala brez težav, toda zgodila se je nenapovedana grožnja vsem delujočim sistemom na vseh nivojih funkcioniranja civilizacije.

Zgraditi je bilo potrebno vse, kar družba potrebuje za socialno distanciranje. Uvedli smo delo na daljavo, omejili smo število delavcev na delovnih mestih, uvedli obvezno uporabo obraznih mask, priporočali razkuževanje, zagotovili smo distanco med zaposlenimi, prevoz na delo je postal individualen, odsvetovali smo telesni stik, pospešili brezgotovinsko poslovanje itd.

Zaprte šole in izvedba poučevanja na daljavo sta izvajalcem zastavila povsem nov izziv, ki so ga šole obvladale bolj ali manj uspešno. Seveda vse šole ne delujejo po enakem principu. V naši raziskavi smo se osredotočili na delovanje VSŠ, ki pa v svoj program vključujejo tudi izvedbo praktičnega izobraževanja (PRI).

V EU se v okviru mreže višjih strokovnih šol izobražuje več kot 1,7 milijona ljudi. Ti programi so nastali na osnovi poklicnih standardov, ki so jih narekovale potrebe gospodarstva. Podoben sistem najdemo tudi v Sloveniji. Izobraževanje za pridobitev in izpopolnjevanje javnoveljavne višje strokovne izobrazbe in organizacijo VSŠ v Sloveniji ureja Zakon o višjem strokov-

nem izobraževanju (ZVSI) (Ur. l. RS št. 86/04, 2004).

Višješolski programi se v Slovenskem ogroddu kvalifikacij (SOK) nahajajo na ravni 6/1 (Ur. l. RS št. 104/15, 2015; SOK, 2020). Programi trajajo 2 leti in so ovrednoteni s 120 kreditnimi točkami (KT). Za doseganje teh ciljev je zelo pomemben tisti del študijskega procesa, ki vključuje praktično izobraževanje (PRI) v podjetju in zajema 800 ur oziroma traja 20 tednov.

Normativne podlage za izvajanje PRI študentov v podjetjih opredeljuje Zakon o višjem strokovnem izobraževanju v 50. členu (Ur. l. RS št. 86/04, 2004). Zakon določa, da morajo šole sodelovati z delodajalci in da pogodbo o izvajanju PRI lahko sklenejo s tistimi delodajalci, ki imajo ustrezne prostore in opremo, katerih poslovanje obsega dejavnost poklica, za katerega se študent izobražuje, in imajo zaposlenega, ki je lahko mentor študentu. Podrobne pogoje, povezane s prostorom, opremo in mentorji, je določila Gospodarska zbornica Slovenije, ki tudi vodi register delodajalcev.

Izvajanje PRI spremlja in vodi mentor v podjetju v skladu z okvirnim programom za izvedbo PRI. Ob zaključku PRI mentor izdela ustrezno poročilo o opravljenem PRI študenta, v katerem poda oceno o PRI ter izpolni anketni vprašalnik o PRI, kar študent skupaj s svojim poročilom odda organizatorju PRI.

Študenti se z vključevanjem v delovni sistem podjetja seznanijo s kompleksnimi nalogami, pri tem pa spoznajo praktične modele reševanja realnih izzivov. Temeljni namen višješolskega izobraževanja je torej prizadevanje za ustrezne odločitve in doseganje večje uspešnosti bodočih zaposlenih v realnih delovnih okoljih (Balantič, 2020).

VSŠ imajo izkušnje z načrtnim organiziranjem mreže podjetij, pri tem pa imajo posebej pomembno vlogo zaposleni v podjetju, ki so mentorji študentom (Jarc Kovačič, B., Balantič, B., 2010).

V sistemu izvajanja PRI gre za tripartitni odnos, v katerem sodelujejo študenti, podjetja z usposobljenimi mentorji ter šola (org. PRI, predavatelji, vodstvo šole) (Balantič, B., Jarc Kovačič, B., Balantič, Z., 2014).

V okviru PRI imajo študenti priložnost razvijati in utrjevati številne kompetence, pridobijo pa si tudi sposobnosti ustne in pisne komunikacije (v slovenskem in v tujem jeziku) (Balantič, 2020).

V izobraževalnem procesu je nujno potrebno vzpostaviti povezavo med mentorji v podjetjih, študenti in organizatorjem PRI v VSŠ. Med vsemi členi te povezave mora delovati interaktiven komunikacij-

ski kanal, ki smo ga pred pandemijo realizirali s pomočjo obiska organizatorja PRI v podjetju. V pogojih pandemije zaradi COVID-19 je prav na področju tekočega spremljanja dejavnosti v okviru PRI prihajalo do občasnih motenj v utečenem sistemu sodelovanja. Tako, kot večina komunikacije v tem obdobju je tudi tu potekala preko IKT in telefonskih pogovorov.

2 METODE

Kljub oteženi izvedbi PRI v podjetjih, je potrebno pridobiti tudi verodostojne povratne informacije, na podlagi katerih potekajo samoevalvacije v VSŠ. Ključni elementi samoevalvacije PRI so študenti, organizacije in mentorji v šolah in organizacijah. Informacije, pridobljene v okviru PRI so dragocene, saj omogočajo razvoj in rast formalnega dela izbranega programa, v katerem sodeluje posamezni študent.

V letu 2020 je bil razvit model sporočilnih poti v sistemu sooblikovanja t.i. reflektivne prakse v okviru PRI (Balantič, 2020). Zaradi jasno postavljenega sistema PRI je bilo v danih pogojih moč dokaj nemoteno pristopiti k oblikovanju virtualnih obiskov organizacij, z izvedbo pogovorov z mentorji v podjetjih in s študenti na dejanskih delovnih mestih.

V našem primeru skrbimo za razvoj teoretičnega in praktičnega znanja na področju informatike. Smisel PRI je v poglobljanju študentovega razumevanja osnovnega strokovnega znanja, hkrati pa jim daje dodatne možnosti spoznavanja realnega delovnega okolja v katerem bodo morda našli ali iskali svojo zaposlitev. Del študijskega leta 2019/20 in pretežni del študijskega leta 2020/21 sta potekali v posebnih okoliščinah, kjer je bil neposredni stik sodelujočih deležnikov praktično onemogočen. Tako, kot v večini primerov je bila vsa možna dejavnost prenešana v virtualno okolje. V določenem začetnem obdobju pandemije so bile smernice še zelo nejasne, vendar so se z razvojem dogodkov in spoznavanjem nevarnosti COVID-19, počasi spreminjale. Celotni šolski sistem je sproti dobival navodilo za delo iz strani NIJZ (NIJZ, 2021), Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport MIZŠ (MIZŠ, 2021), glede integracije PRI pa smo delo koordinirali tudi v skladu s priporočili Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT, 2021). V navodilih za delo so bili opredeljeni grobi okviri, natančne smernice pa smo oblikovali v skladu z našimi idejami in širšimi priporočili.

Virtualni obisk podjetja je pomembna točka v razvoju medsebojnih tripartitnih odnosov v sistemu

višješolskega izobraževanja, saj s tem vzpostavimo temelje skupnemu sodelovanju, vzpostavimo sistem regulacijskega kroga med višjo šolo in podjetjem ter spodbujamo aktivno interaktivno sodelovanje med vsemi sodelujočimi. S pomočjo proučevanja kazalnikov smo želeli opredeliti dejansko stanje na področju izvedbe PRI in odkriti morebitne usmeritve za delo v prihodnjem obdobju.

Ideja virtualnega obiska zahteva temeljite priprave pred izvedbo, zato smo ob vseh obiskih želeli pridobiti temeljne informacije v zvezi z izvedbo, ki bi jih lahko koristno uporabili ob morebitnih prihodnjih podobnih situacijah (novi zagoni pandemije). Osredotočili smo se na vlogo mentorja v podjetjih in v ta namen pripravili anketni vprašalnik s temeljnimi demografskimi vprašanji, s sklopom vprašanj v zvezi z opredelitvijo podjetja, z vprašanji o vlogi mentorja v podjetju in vprašanja v zvezi s povratno informacijo pri izvedbi PRI s poudarkom na virtualnem obisku organizatorja PRI iz VSŠ.

Študenti v tej raziskavi niso bili posebej vključeni.

3 REZULTATI

Prispevek se ukvarja z evalvacijo virtualnega obiska organizatorja PRI v podjetju v okviru programa Informatika na VSŠ ŠC Kranj. V študijskem letu 2020/2021 je bilo na opravljanje PRI v 2. letniku napotenih 38 študentov, ki so opravljali PRI v 32 različnih podjetjih. V raziskavo smo uspeli vključiti 17 mentorjev iz nabora vseh sodelujočih podjetij.

V okolju Microsoft Teams smo oblikovali skupino v kateri so bili istočasno prisotni študent, mentor iz podjetja in organizator PRI. V okviru omenjene skupine smo izvedli klasični 15 – 20 min. pogovor, ki ga sicer opravimo tudi v normalnih nepandemijskih časih. Pogovor poteka po običajnem dnevnem redu, ki vključuje naslednje elemente:

- izmenjava informacij o poteku PRI z usvajanjem kompetenc,
- spremljanje in vrednotenje PRI študenta,
- problematika v zvezi z dokumentacijo PRI (študent, mentor),
- informiranje v zvezi z razpisom za sofinanciranje spodbud delodajalcev, ki izvajajo PRI študentov,
- pogovor o morebitni izbiri teme diplomske naloge,
- verifikacija učnih mest za študente na GZS,
- pedagoško-andragoško usposabljanje mentorjev,
- drugo (posebnosti, pripombe, pohvale ...),

V raziskavi so sodelovali mentorji, ki prihajajo iz podjetij z do 10 zaposlenimi (55 %), iz podjetij z 11-50 zaposlenimi (18 %) in iz podjetij z 51-150 zaposlenimi (18 %).

Mentorji v podjetju svojo vlogo razumejo različno. Raziskava ugotavlja, da 64 % mentorjev svojo vlogo razume kot sodelavca v študijskem procesu za praktični del pri ustvarjanju bodočega kadra, 27 % mentorjev svojo vlogo vidi v organizatorju dela za novo delovno moč v delovnih procesih, 9 % mentorjev pa svojo vlogo vidi v »podaljšani roki« kadrovske službe pri iskanju potencialnega sodelavca.

Priprava in izvedba PRI je ključnega pomena za vse sodelujoče (slika 1) Praktično vsi kazalniki dosegajo zelo visoko povprečno oceno (4,64). Najnižjo oceno (4,3) beležimo pri oceni razpoložljivosti ostalih zaposlenih v podjetju za morebitna vprašanja študenta in pomoči pri vključevanju v delovni proces, kar je razumljivo, saj študenti iz vidika vodenja podjetja in količnika cost/benefit predstavljajo določen izziv.

V danih pogojih je bil virtualni obisk podjetja zanimiv izziv, ki se je po naših optimističnih napovedih

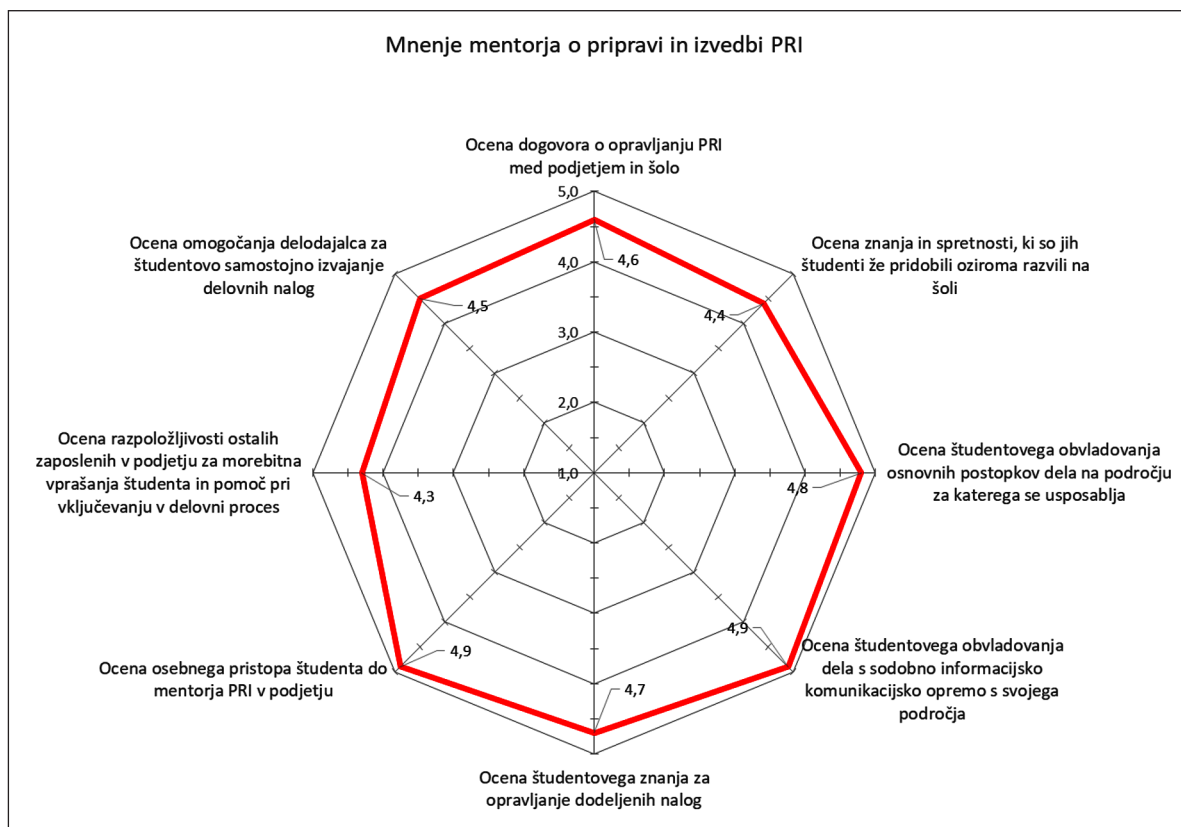
pokazal tudi kot izjemno dobro sprejet pri mentorjih v podjetjih.

Ocena virtualnega obiska organizatorja PRI v podjetju (slika 2) praktično soglasno podpira idejo o virtualnem obisku podjetja s strani organizatorja PRI iz šole (4,9). Mentorji v podjetjih tudi zelo visoko ocenjujejo pogovor med študentom, mentorjem in organizatorjem PRI (4,7) in so prav tako zelo zadovoljni z usklajevanjem termina srečanja (4,7). Organizator PRI je tudi povsem izpolnil pričakovanja glede vsebine pogovora med udeleženci (4,5).

Mentorji so tudi zelo zadovoljni s časovnim obsegom obiska (15 do 20 minut). 91 % mentorjev je bilo mnenja, da bi podoben način izvedbe obiska organizatorja PRI v podjetjih v prihodnje še nadaljevali.

4 RAZPRAVA

Praktično izobraževanje (PRI) v okviru VSŠ predstavlja kar 40 % študijskega programa (800 ur v 1. in 2. letniku skupaj) in se izvaja v okviru podjetij oz. organizacij. Študenta v delo uvede mentor v podjetju in nato skrbi za njegovo strokovno rast. Mentorji na

Slika 1: Mnenje mentorja o pripravi in izvedbi PRI.

študente prenašajo svoja znanja in spretnosti ter tako bogatijo nabor študentskih kompetenc. Omenjena povezava je vse bolj pomembna, saj študenti na ta način dodobra spoznajo delovno okolje in naloge ter obveznosti s katerimi se bodo srečali ob vstopu na trg dela.

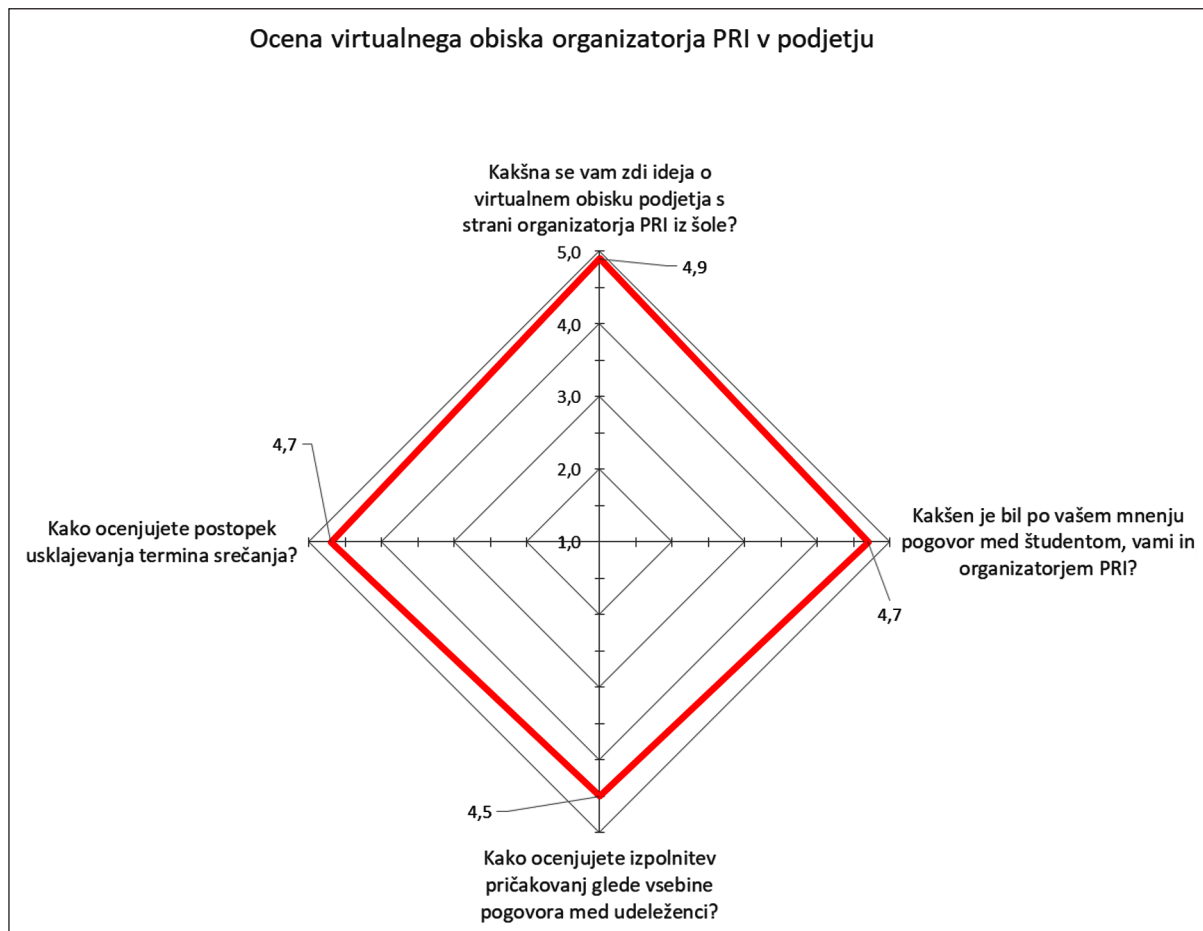
V zadnjem obdobju, v času pandemičnih razmer zaradi COVID-19, pa prihaja do spremenjenega poteka dela tudi na tem področju. Nastale razmere so zahtevale kompromisno delovanje v določenih okvirih, npr. zamiki datumov odhoda študentov na prakso v posamezna podjetja, drugačni pristopi pri izvedbi PRI, komunikacija na daljavo ...

Konkretizacija PRI v prispevku je vezana na program Informatika, ki pa ima že v svoji strukturi veliko znanj in kompetenc za organiziranje dela na daljavo. Ta potencial so delodajalci in mentorji iz podjetij s pridom izkoristili. Kljub temu, da je veliko študentov delo v okviru PRI opravilo tudi na daljavo, pa je za

funkcionalno in delujočo strukturo PRI nujno potrebno aktivno in soodvisno sodelovanje med študenti, mentorji v podjetjih in organizatorjem PRI v VSŠ.

Potreba po nujni realizaciji PRI je zahtevala oblikovanje izvedbenega modela delovanja komunikacijskih kanalov pri praktičnem izobraževanju na VSŠ ob zagotavljanju socialne distance. V modelu smo notranjo organiziranost v podjetju prepustili njim samim, posvetili pa smo se delu, kjer se v komunikacijsko zanko vključuje organizator PRI na VSŠ. V danih razmerah smo s pomočjo virtualnega obiska v organizaciji preizkusili drugačen model, ki ga morda v običajnih razmerah ne bi uspeli realizirati v realnih pogojih.

Model virtualnega obiska smo izvedli preko orodja MST in na ta način na daljavo obiskali mentorja in se istočasno povezali s študentom na svojem delovnem mestu. V običajnih razmerah je organizatorju PRI marsikdaj onemogočen dostop do dejanskega

Slika 2: Ocena virtualnega obiska organizatorja PRI v podjetju.

delovnega okolja, kjer določeni študent opravlja PRI. Vzroki za omejevanje vstopa v zaščiteno področje so različni (varnost in zdravje pri delu, vnos nečistoč, segrevanje prostorov, občutljivost delujočih sistemov, poslovne skrivnosti ...). Virtualni obisk organizatorja PRI v podjetjih pa marsikdaj omogoči video in audio povezavo v zaščitena področja, video vpogled v študentovo delo na njegovem dejanskem delovnem mestu itd.

Vsi člani regulacijskega kroga PRI lahko delujejo sinhrono tudi v danih razmerah omejevanja njegovih prostostnih stopenj, kar potrjuje tudi raziskava. Mentorji v podjetjih in študenti so se odlično odzvali na uvedbo modela virtualnega obiska organizatorja PRI. Tudi delodajalci so zadovoljni, saj mentorji optimirajo čas namenjen obisku organizatorja PRI.

Kljub dobri pripravi in izvedbi na daljavo, ne smemo zanemariti velike prednosti klasične izvedbe obiska organizatorja PRI v podjetju, saj je osebna izmenjava mnenj in iskanje idej ter rešitev vsekakor boljša in zelo dobrodošla, toda tudi virtualni obisk je svojevrsten izziv, posebno če je izveden v okoljih, ki jih vključeni deležniki že dobro poznajo.

V razpravi o nadgradnji modela, moramo poudariti pomen celovitega in zanesljivega sistema izmenjave dokumentacije z uporabo verificiranih potrdil. Pričakujemo, da bo ta del logična nadgradnja vseh zastavljenih sistemov v Digitalni Sloveniji (Vlada RS, 2021).

5 ZAKLJUČEK

Pandemične razmere ob pojavu COVID-19 so nas prisilile, da smo praktično na vseh področjih začeli razmišljati po principu »Out of the box«. V teh časih smo bili tudi na področju izobraževanja prisiljeni uporabiti inovativne principe in pripomočke za uspešnejše delo. Razvili in preizkusili smo delovanje modela virtualnega obiska podjetij med izvedbo PRI na VSŠ in na ta način uspeli vzpostaviti povsem

ekvivalentno strukturo dela, ki je bila običajna v nepandemijskem obdobju. Ključne izkušnje bi veljalo obdržati in jih skladno z razvojem digitalizacije tudi nadgrajevati.

LITERATURA

- [1] Balantič, B. (2020). Evalvacija vsebinskih zahtevkov v regulacijskem krogu PRI na VSŠ. EKIF: izzivi prihodnosti, 1. mednarodna strokovna konferenca EKIF, (str. 15-21). Murska Sobota.
  - [2] Balantič, B., Jarc Kovačič, B., Balantič, Z. (2014). Model sporočilnih poti v sistemu reflektivne prakse za spodbujanje sinergije med pedagoškim in poslovnim okoljem. *Uporabna informatika*, 173-181.
  - [3] Center RS za poklicno izobraževanje. (marec 2020). Seznam javnoveljavnih višješolskih študijskih programov. Pridobljeno iz *Informatika* (Uradni list št. 117/2007): <http://www.cpi.si/visesolski-studijski-programi.aspx#informatika>
  - [4] IRC. (marec 2020). Projekt *IMPLETUM*. Pridobljeno iz <http://www.impletum.zavod-irc.si/sl/aktivnosti/>
  - [5] Jarc Kovačič, B., Balantič, B. (2010). Učenje skozi delo - pridobivanje praktičnih znanj med študijem mehatronike. *Zbornik referatov 2. letne konference Kakovost v višjih šolah* (str. 45). Murska Sobota: Konzorcij višjih strokovnih šol za izvedbo projekta Impletum.
  - [6] MGRT. (01. 08 2021). Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Pridobljeno iz <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-gospodarski-razvoj-in-tehnologijo/>
  - [7] MIZŠ. (01. 08 2021). Koronavirus (SARS-CoV-2). Pridobljeno iz *Obladovanje nalezljivih bolezni*: <https://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-izobrazevanje-znanost-in-sport/>
  - [8] NIJZ. (01. 08 2021). Dnevno spremljanje okužb s SARS-CoV-2 (COVID-19). Pridobljeno iz *Z znanjem do boljšega zdravlja*: www.nijz.si
  - [9] SOK. (marec 2020). Slovensko ogrodje kvalifikacij. Pridobljeno iz *Slovensko ogrodje kvalifikacij* (SOK): <https://www.nok.si/>
  - [10] Ur. l. RS št. 86/04. (2004). Uradni list Republike Slovenije. Pridobljeno iz *Zakon o višjem strokovnem izobraževanju* (ZVSI): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4093>
  - [11] Ur. l. RS št. 104/15. (2015). Uradni list Republike Slovenije. Pridobljeno iz *Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij* (ZSOK): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6958>
  - [12] Vlada RS. (01. 08 2021). Digitalizacija družbe. Pridobljeno iz *Strategija informacijske družbe Digitalna Slovenija*: <https://www.gov.si/teme/digitalizacija-druzbe/>
- Bridle, J. S. (1990). Probabilistic Interpretation of Feedforward Classification Network Outputs, with Relationships to Statistical Pattern Recognition. In *Neurocomputing*, pp. 227-236. Springer, Berlin, Heidelberg.

Branka Balantič je diplomirala na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za organizacijske vede in je predavateljica na Višji strokovni šoli ŠC Kranj. Njeno strokovno področje se navezuje na poslovno komuniciranje in vodenje, ekonomiko podjetja, je organizatorica praktičnega izobraževanja študentov.

Zvone Balantič je doktoriral na Fakulteti za strojništvo, Univerze v Ljubljani. Je redni profesor na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za organizacijske vede in nosilec predmetov na dodiplomskih in podiplomskih študijskih programih. Je predstojnik Katedre za inženiring poslovnih in produkcijskih sistemov. Njegovo znanstveno in strokovno delo je osredotočeno na področji človeka v delovnem procesu in ergonomije.